

SAJK & BSCI

1. SAJK Vastuullisuuden aamupäivän materiaali 13.5.2015
2. Check list - eväitä päämieskeskusteluun

SAJK & BSCI - johdanto

Suurimmat asiakkaamme, pohjoismaiset alkoholijuomamonopolit, ovat BSCI:n eli Business Social Compliance Initiativen jäseniä. Monopoliin tavaran toimittajat ja niiden myyntiyhtiöt ovat sitoutuneet noudattamaan BSCI:n eettisiä periaatteita sekä omissa toiminnoissaan että koko toimitusketjussaan.

BSCI:n ohjelma perustuu ajatukselle, että kansainvälisellä kaupalla on keskeinen asema ihmisten hyvinvoinnin ja sosiaalisesti kestävä taloudellisen kasvun takaajana.

BSCI:n toimintaperiaatteet koostuvat periaatteista ja arvoista, jotka heijastelevat BSCI:n jäsenten näkemyksiä ja heidän yhteistyökumppaneihinsa kohdistuvia odotuksia.

SAJK & BSCI - johdanto

BSCI:n eettiset periaatteet perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin ja julistuksiin ihmisoikeuksista ja työntekijöiden oikeuksista. Periaatteiden tavoitteena on parantaa työolosuhteita läpi koko toimitusketjun – vilja- ja viinitiloilta asiakkaalle asti.

Yritykset, jotka ovat hyväksyneet BSCI:n toimintaperiaatteet, sitoutuvat noudattamaan niitä ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia oman vaikutuspiirinsä puitteissa.

BSCI ja sen jäsenet pyrkivät rakentavaan ja avoimeen vuoropuheluun yhteistyökumppaneidensa ja sidosryhmiensä kanssa sosiaalisesti vastuullisen liiketoiminnan edistämiseksi. Tilanteet ja olosuhteet kartoitetaan järjestelmällisen, riippumattoman auditointiprosessin avulla.

BSCI:n periaatteet

JÄRJESTÄYTYMIS- JA
NEUVOTTELUOIKEUS

LAPSITYÖN KIELTO

SYRJINTÄKIELTO

NUORTEN TYÖNTEKIJÖIDEN
ERITYINEN SUOJELU

OIKEUDENMUKAINEN
KORVAUS TYÖSTÄ

EPÄVAKAIDEN TYÖSUHTEIDEN
KIELTO

KOHTUULLISET
TYÖAJAT

PAKKOTYÖN KIELTO

TYÖTERVEYS JA
-TURVALLISUUS

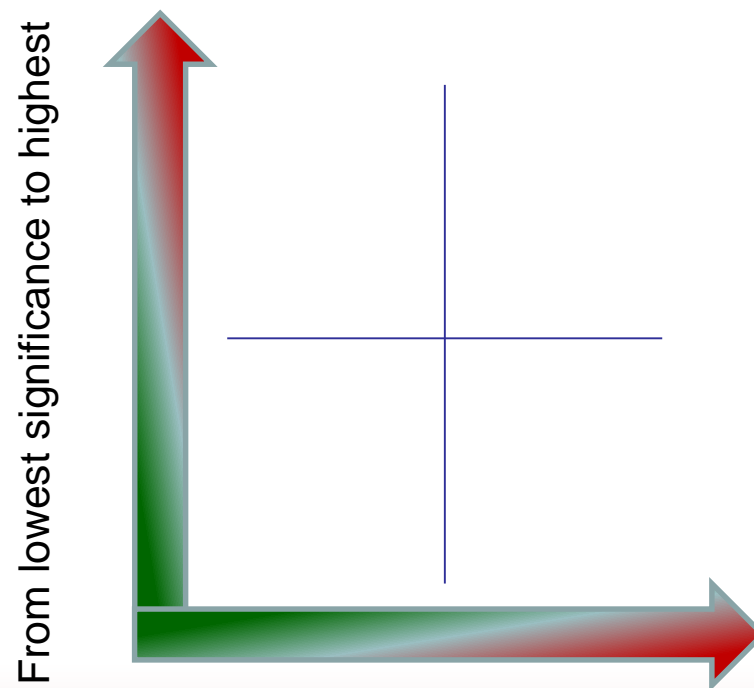
YMPÄRISTÖNSUOJELU

EETTINEN LIIKETOIMINTA

CHECK LIST

eli kuinka voit vaikuttaa yrityksesi toimitusketjun vastuullisuuteen

From lowest risk to highest risk

RISK = severity x likelihood

Graafi: BSCI

Lähtötasona BSCI-toimeenpanoehtojen tuntemus

- Tutustu Code of Conduct'iin; varmistu, että ymmärrät toimeenpanoehdot
 - Lue ohjeet ja opettele termit. Materiaalia on saatavana myös suomeksi, mutta on hyvä osata ne myös vähintään englanniksi, mahdollisesti myös kohdemaan kielellä
- SAJK:n nettisivuijen jäsenosiosta löydät materiaalia:
 - BSCI_toimintaperiaatteet_fi
 - BSCI_toimeenpanoehdot yhteistyökumppaneille_fi
 - BSCI_sanasto_fi
- Jos haluat syventyä BSCI:n periaatteisiin ja toimintaan perusteellisemmin, sivustolta <http://www.bsci-intl.org> löydät kaiken kaipaamasi englannin kielellä.
- Alko on julkaissut materiaalia nettisivujensa Tavarantoimittajille-osiossa

Priorisoi tärkeysjärjestys, etene systemaattisesti

- Listaa päämiehesi/yhteistyökumppanisi maittain ja priorisoi merkittävyys yrityksesi kannalta
 - Huomioi: päämiehen/kumppanin osuus kaikista yrityksesi ostoista; kuinka todennäköistä on, että kumppanillasi on puutteita vastuullisuuskriteereissä; miten suuri vaikutus kumppanuudella on oman yrityksesi toimintaan (liiketaloudellinen riski, maineenhallinta)
- Tarkista, mitkä ovat yrityksesi toiminnan kannalta relevantit riskimaat. Kartta löytyy BSCI:n www-sivuilta <http://www.bsci-intl.org/bsci-list-risk-countries-0>
- Tarkista myös muu hankintaketju ja tee kokonaisvaltainen riskikartoitus

Perehdy päämiehen olosuhteisiin huolellisesti

- Mieti, mitkä ovat kyseisen maan keskeiset riskitekijät (esim. työvoima, ihmisoikeudet, ympäristö); mitkä ovat kyseisen maan omat lait ja normit; selvitä, miten kilpailijasi toimivat ko. maassa; arvioi, miten suomalaiset kuluttajat ja media voivat reagoida, jos todetaan puutteita ja riski allokoituu (ns. nollatoleranssitapaukset)
 - Toimialaan liittyviä potentiaalisia riskitekijöitä ovat: alihankintaketjut, lapsityövoiman käyttö, työntekijöiden olosuhteet, tuotannon ja logistiikan ympäristöriskit kuten veden käyttö, tuotannon ja kuljetuksen hiilijalanjälki, pakkausjäte, jne.
- Tee itsellesi käsikirjoitus, jonka avulla etenet päämieskommunikaatiossa. Huomioi, että vastuullisuusasioita tulee hoitaa pitkäjänteisesti

Koordinaatteja kumppanin arviointiin

- Onko kyseessä uusi päämies vai pitkäaikainen kumppani
 - Jos kyseessä on uusi kumppani, voitko ottaa vastuullisuusasiat esille jo sopimusvaiheessa?
- Oletko käynyt tilalla/tuotantolaitoksella tai onko sinulla mahdollisuus vieraillla siellä?
- Millainen maine kumppanilla on entuudestaan?
 - Googlaa, ota yhteyttä kyseisen maan tuottajayhdistykseen
 - Onko saman tuottajan tuotteita myynnissä esimerkiksi muissa Pohjoismaissa tai EU:n alueella?
- Tuotteen merkittävyys: onko tuote esim. tuoteperhe tai toisaalta kausituote tai rajallisen saatavuuden tuote?

Kun otat yhteyttä päämieheen/tuottajaan

Tuo asia esiin etukäteen ennen tapaamista

- Anna kumppanille mahdollisuus valmistautua keskusteluun

Esitä asia myönteisesti ja motivoivasti

- Vastuullisuusraportointi on osa liiketoimintaa > Suomen markkinoilla vähittäismyyntiasiakkaan (Alkon monopoli) edellyttämä toimintamalli
- Kuluttajanäkökulma: suomalaiset kuluttajat edellyttävät tuotteita valmistavilta yrityksiltä vastuullisuutta
- Hyvin hoidettu vastuullisuus on kilpailuetu, varsinkin jos päämies käyttää rahaa markkinointiin. Huonosti hoidettuna voi estää pääsyn markkinoille tai johtaa tuotteen poistamiseen valikoimasta
- Saattaa edistää päämiehen oman työn tuottavuutta, laatua ja hyvää hallintotapaa

Varmistu, että kumppani ymmärtää vastuunsa

- Pelkkä nimi yrityksesi ja kumppanin välisessä sopimuspaperissa/vastuullisuussitoumuksessa ei vielä tarkoita, että mahdolliset puutteet todella on tiedostettu ja niihin saadaan korjaus

Vastuullisuus ei tule koskaan valmiiksi

- Seuraa päämiehen toimintaa aktiivisesti, älä oletta, että pitkäaikainen kumppanuus takaa ”puhtaat paperit”
- Osoita pitkäjänteistä kiinnostusta, käytä apuna esim.
 - Itsearviointilomaketta
 - Auditointiraportteja, jos niitä on saatavilla
 - Haastattele päämiestäsi säännöllisesti tai käytä tarkistuslistaa
 - Tee vastuullisuusasioiden tarkistamisesta miellyttävä rutiini jokaisella tapaamiskerralla

Esimerkkikysymyksiä tarkistuslistalle

Työolot

- Käytetäänkö paljon ulkomaista työvoimaa/halpatyövoimaa > ymmärtävätkö he kyseisen maan lait ja säädökset?
- Palkataanko työntekijät suoraan vai alihankintana?
- Kausityövoiman käyttö?
- Vastaako työvoimasta, sen terveydestä ja turvallisuudesta ammattitaitoinen henkilö?
- Onko työntekijöillä mahdollisuus tuoda esiin epäkohtia? Onko maassa ongelmia ammattiliittojen kanssa?

Tuotanto

- Tulevatko kaikki rypäleet tai perusviini omalta tilalta, jos eivät, mistä alihankinta tapahtuu?
- Missä tuotanto tapahtuu, montako tuotantolaitosta on?
- Pakkausten, pullojen, kartongin käyttö, alkuperä?

Lisää esimerkkikysymyksiä tarkistuslistalle

Ympäristö

- Jos tarhoja kastellaan, kuinka se on hoidettu?
- Mitä torjunta-aineita käytetään ja kuinka niiden levitys hoidetaan?
- Kuinka ns. kasvihuonekaasujen päästöistä huolehditaan (käymistankit)? Onko tuotannon hiilineuraaliutta ajateltu?
- Miten jätevedet käsitellään?
- Miten jätehuolto on järjestetty?
- Mikä on logistiikan hiilijalanjälki?

Yhteiskunta

- Esiintyykö maassa paljon korruptiota?
- Noudatetaanko lakeja?
- Onko paljon harmaata taloutta ja miten se ilmenee?
- Millainen ilmapiiri ja luottamus vallitsee kumppanin ja viranomaisten välillä?

Perehdy, tutustu, kysele, vieraile, vaadi tietoja muutoksista

- Yrityksesi on osa sopimusketjua: kuluttaja, asiakas, yrityksesi, tuottaja, alkutuontanto
- Etene vaikka pienin askelin, mutta muista, että paluuta entiseen ei ole: vastuullisuusasiat ovat erottamaton osa pitkän tähtäimen liiketoimintaa, johon myös yritysjohton tulee sitoutua
- Keep it simple
- Korosta avoimuutta ja keskustelua hyvässä hengessä
- Jos huomaat vakavia epäkohtia, on suositeltavaa, että et hylkää kumppanuutta sen vuoksi, vaan yrität vaikuttaa asiaan, jotta ongelmat korjaantuisivat
- Älä epäröi kysyä neuvoa esimerkiksi Alkon tai SAJK:n vastuullisuuskollegoilta